

Tereza Hájková: Struktury obyvatelstva městyse Koloveč v letech 1910–1921

Bakalářská práce – posudek oponentky

Cílem bakalářské práce Terezy Hákové bylo zachytit hlavní změny, které nastaly ve skladbě obyvatelstva vybrané české lokality v období 1910–1921, kdy byl populační vývoj významně ovlivněn dopadem soudobého politického a hospodářského vývoje a epidemií chřipky. Autorka zpracovala vývoj obyvatelstva v městečku Koloveči v západních Čechách. Práci podobného zaměření je u nás velmi málo; většina studií k tomuto období vychází z celostátních dat. Již z tohoto aspektu bylo téma vybráno vhodně.

Předložená bakalářská práce má standardní strukturu a obsahuje požadované náležitosti – abstrakty, seznamy tabulek, obrázků, použité literatury a pramenů a obrazové přílohy. To vše o rozsahu 54 strany.

Členění práce je logické a odpovídá zvolenému tématu. Po úvodu je zařazena kapitola Data a metodika, kde autorka představila obsah sčítacích archů použitých při sčítáních v letech 1910 a 1921, základní vzorce, jimiž analyzovala věkovou skladbu obyvatelstva a stručně uvedla základní literaturu, z níž získala hlubší informace o Koloveči a vývoji obyvatelstva v českých zemích v téže době.

Další kapitoly nastiňují vývoj obyvatelstva v Českých zemích a konkrétně v Koloveči na konci 19. a na počátku 20. století a přibližují studovanou lokalitu, pokud jde o její geografickou polohu a změny v početnosti jejího obyvatelstva, jak je bylo možno z literatury získat. Vlastní zpracování tématu je obsahem dvou kapitol (5 a 6), stěžejní části práce: v kapitole 5 je rozbor dat za přirozenou měnu v letech 1910 až 1921, v kapitole 6 rozbor dat ze sčítání 1910 a 1921 a jejich porovnání. Závěr je pak stručným shrnutím získaných výsledků.

Vzhledem k hlavnímu tématu práce, kterým byl dopad první světové války na úroveň reprodukce obyvatelstva a na jeho skladbu, je rozbor zejména přirozené měny založen na vývoji početnosti událostí a na jednoduchých ukazatelích (maskulinita, skladba zemřelých dle velkých věkových skupin, skladba sňatků dle rodinného stavu snoubenců). Výběr ukazatelů byl adekvátní velikosti Kolovče, kde žilo v roce 1910 jen 1444 obyvatel.

Rozbor skladby obyvatelstva rovněž odpovídá standardu; základní je skladba dle věku, pohlaví a rodinného stavu. Autorka zpracovala také skladbu dle národnosti, náboženství a gramotnosti a zejména socioprofesionální strukturu. Stranou neponechala velikost a strukturu domácností a změny, které lze sledovat mezi oběma sčítáními. Slovní popis je doplněn tabulkami.

Autorka se v popisu ani v analýze nedopouští chyb a předkládá zajímavé výstupy. Interpretace získaných poznatků je adekvátní zpracovávaným datům a dnešnímu stavu poznání dané doby (důkladná analýza válečných ztrát z let 1914–1918 stále chybí), takže už z tohoto hlediska považují předloženou práci za dobře zvolenou).

Předložená bakalářská práce je výsledkem značného pracovního úsilí a je škoda, že autorka ponechala v textu neopravené překlepy a pravopisné chyby a že si někdy neporadila se stylistikou.

Přes výše uvedené připomínky považují práci za zdařilou. Autorka prokázala, že se ve zvolené problematice správně orientuje. Podle mého názoru splňuje práce Terezy Hákové *Struktury obyvatelstva městyse Koloveč v letech 1910–1921* nároky kladené na bakalářské práce v oboru demografie a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 16. srpna 2019

Doc. RNDr. Ludmila Fialová, CSc.